

Misjon og kirke – sammen i misjon*

AV JAN-MARTIN BERENTSEN

La meg innledningsvis få si at det som her skal fremføres ikke fortjener betegnelsen «hovedforedrag», noe Mellomkirkelig Råd i første omgang ba meg om. Jeg hadde dessverre ingen mulighet til å utarbeide noe slikt innen dette høstmøtet. Hva jeg har latt meg overtale til, får heller kalles en rekke upretensjose, frimodige ytringer for å provosere til samtale og gjennomtenkning av en del spørsmål i denne forbindelse. Jeg er da særlig bedt om å se på spørsmålet om *misjonsselskapenes identitet* i en ny misjonssituasjon.

Forholdet kirke–misjon har vært diskutert i mange år. Det samme gjelder da også problemene selvstendigjøring, stedegen-
gjøring etc. Personlig er jeg svært glad for den vending denne debatten nå synes å ha fått i mange sammenhenger, og som markeres ved ordlyden i vårt emne: «Misjon og kirke – sammen i misjon». I LVF er det som kjent kommet fram i studietema som «Self Reliance for Mission» og «Together in Mission». Den bevisste hensikt er å markere at i kristen sammenheng gir det ikke mening å snakke om «self-reliance» som et mål *i seg selv*. Debatten er altså i ferd med å vendes fra innadventt navlebeskuelse til utadventt misjonssyn, når problemet kirke – misjon står på dagsordenen. Og det er meget gledelig.

Så må vi nok innse at her er adskillig behov for gjennomtenkning, for selvransakelse og oppklaring, og ikke minst for *åndelig fornyelse* i nasjonale og internasjonale sammenhenger. Hva den siste sak angår, får vi ta den med hjem i vårt lønnkammer og opp på våre prekestoler. I vårt samtaleforum her kommer det i første

* Artikkelen er et foredrag som forf. holdt på høstmøtet for Norsk teologisk nemnd for mellomkirkelige spørsmål i Oslo 1977.

rekke til å dreie seg om det som har med oppklaring og selvran- sakelse å gjøre.

Og la meg da med en gang si at jeg tror det er nødvendig for oss med en presis og klar språkbruk om vi skal komme noen vei. La meg ta et par ferske eksempler, jeg hadde nær sagt «til skrekk og advarsel.» Begge er hentet fra *Vår Kirke* for 17. september i år (1977). Der tales det både i overskrift og i tekst om «*loveis-misjon*». Gammel, såkalt «*enveis-misjon*» må nå avløses av det en kaller «*toveis-misjon*». Jeg skjønner nok hva man vil si, skjønt jeg er ikke helt sikker. Men denne språkbruk mener jeg i alle fall er bedre egnet til å skape nye misforståelser, enn til å klare opp i gamle. For MISSIO i bibelsk og teologisk forstand er kvalifisert *enveis-trafikk*. Det er sendelse fra Gud til verden, ved Sønnen og ved hans ene, hellige og alminnelige kirke. Vil man uttrykke det fundamentale faktum at i denne sendelse er AALA-kirkene (Afrika, Asia og Latin-Amerika) involvert like fullt som Vestens kirker, prinsipielt om enn ikke i praksis ennå, så bør det gjøres på annet vis enn ved å utstede nye slagord som «*toveis-misjon*». Dette er, etter min mening, alt for lite presist.

Et annet eksempel fra samme kilde: «Misjon bør kanskje være et anliggende mellom likeverdige kirker?», spørres det som motsetning til selskapsmisjon. (Uthevet her.) Ja, mon det? Igjen: Jeg tror nok jeg vet hva man egentlig vil si, mens man i mine ører sier noe ganske annet. For misjon er først og sist et anliggende mellom kirken og verden, og hverken mellom likeverdige kirker eller mellom kirker og misjonsselskaper. En slik uttrykksmåte forkludrer i mine ører dette fundamentale faktum, og bærer i retning av gamle ideer om «inter-church aid», om misjonærene som «fraternal helpers» og misjon som en slags *internasjonal arbeidsformidling* mellom kirker.

La oss bruke presise ord og uttrykksmåter, enten vi taler om gammel eller ny tid, om gamle eller nye former i misjonsarbeidet. Det er alle parter tjent med.

I. Misjon

Og la meg da som første punkt presisere hva jeg mener med *misjon* i denne sammenheng. Jeg mener det er meget på sin plass å trekke fram og blankpolere paulinsk misjons- og misjonærforståelse slik dette kommer til uttrykk i *Paulus' selvforståelse*. Han betegner seg

som «*hedningenes* apostel» (Rom. 11, 13), som «Jesu Kristi offerprest for *hedningene*» (Ef. 3, 16), og det i den forstand at han setter sin ære i å forkynne evangeliet der hvor Kristus ikke allerede er nevnt (Rom. 15, 20), så det kan skje at «de som ikke har fått budskap om ham, skal se, og de som ikke har hørt, skal forstå». (Rom. 15, 21.) *Det* var hans kall.

La meg så få spørre: Fins det noen som helst teologisk eller annen grunn til å anta at Gud ikke fremdeles kaller og sender til denne tjeneste, når det ennå fins store menneskeskarer som er utelukket fra å høre evangeliet? Fins det noen grunn til at det ikke idag skulle tales like klart og like engasjert om nettopp *denne* tjeneste og *dette* kall i kirkens liv som Paulus gjorde det?

Lausanne-kongressen i 1974 var et sårt tiltrengt og nyttig korrektiv i denne retning. Hva man enn ellers måtte mene om det som skjedde der, så representerer 1974 – nettopp p.g.a. Lausanne – et vendepunkt. De mennesker som ikke har hørt, de folkegrupper hvor Kristi navn ikke er nevnt, er igjen kommet i fokus. Jeg synes å spore en klarere forståelse for nettopp dette i LVF's «Self Reliance for Mission», s. 11: «In all parts of the world, there are *millions that are shut out from hearing the Gospel*. In some countries, this happens due to lack of human and material resources. In some theocratic states, the laws of the land prevent either preaching and hearing the Gospel. In some secular states, the state ideology claims the loyalty of the citizens, and it is at great personal risk that anyone can opt for the Gospel. In some free countries the freedom of permissiveness is preferred to the freedom of the Gospel. Thus, in all countries, especially the new generations are denied access to the Gospel. The *basic and unqualified function* of the Church is *to preach the Gospel to all nations* and this is the *primary goal of self-reliance.*» (Uthevet her.)

Misjon som det å forkynne evangeliet der hvor Kristus ikke allerede er nevnt, for de mennesker som er «shut out from hearing the Gospel», det er hva jeg legger i ordet. Og den forståelse av misjonsoppdraget er det misjonsselskapene har uttrykt: «Selskapets formål er å virke til Guds rikes utbredelse blant folkeslagene...» (NMS's grunnregler, § 2.) Den gamle ordlyd: «Guds rikes utbredelse blant *hedningene*», ga nok – tross alt – klarere uttrykk for at det ikke er snakk om Guds rikes utbredelse i verden *ukvalifisert*, men blant mennesker som står fremmed for og ukjente med evangeliet.

Altså: Denne funksjon, denne tjeneste, dette oppdrag, dette kall i Guds menighet er det selskapene har villet og fremdeles vil uttrykke og utøve. (Israelsmisjonens noe spesielle stilling skal vi ikke ta opp her.) Det må ikke glemmes. Aller minst må det glemmes *av selskapene selv*. I den grad selskapene opptrer som alminnelig og mangfoldig kirkelig utenriktjeneste, i den grad svikter de sitt oppdrag. I den grad de sier seg fornøyd med å fungere som alminnelig arbeidsformidlingsentral på det internasjonale kirkelige arbeidsmarked, i den grad svikter de sitt kall.

La meg ta et konkret eksempel: Når NMS opptar nytt arbeid i Bangkok, er det *ikke* for å bøte på eventuell lokal prestemangel ved å sende nordmenn til å betjene menigheter i den 50.000-tallige Church of Christ in Thailand. Det er for å være med å nå de evangeliefremmede i en nasjon som teller sine kristne i promille.

Dette høres muligens *firkantet* ut, og til og med *selvsagt*. Jeg tror *ikke* det er selvsagt. D.v.s. jeg tror det selvsagte stundom må sies klart. Og jeg tror det er nødvendig å profilere dette noe firkantet for å komme til livs den anskuelse som har gjort 'misjon' til et innholdsløst sekkebegrep for all kirkelig og kristelig aktivitet overhodet.

II. Selskapene i hjemmesituasjonen

La meg for det andre si litt om selskapene i hjemmesituasjonen. Misjonsselskapenes identitet, slik jeg svært kort har skissert den, gjør at selskapene hverken av andre eller av seg selv skal og kan oppfattes som *konkurrerende størrelser* til kirke og menighet. Det kan aldri være snakk om å holde til *enten* i menighet *eller* i selskap. Heller ikke skal de uten videre oppfattes som *supplerende størrelser*: Kirke og menighet gjør noe, selskapene noe annet, og legger vi de to ting sammen, så får vi den rette sum.

Begge disse holdninger (både det vi kunne kalle konkurransemodellen og suppleringsmodellen) tar sitt utgangspunkt i at Guds rike og menighet på jord og i Norge primært er *struktur* og *organisasjon*. Hovedproblemet blir derfor hvordan menighet og misjon skal organiseres og struktureres.

Jeg tror NT og kirkens historie viser at Jesu Kristi kirke aldri kan synkroniseres og organiseres og strømlinjeformes i den ene rette struktur. Kirken er ikke primært *noe*, men *noen*. Ikke primært organisasjon, men organisme. Derfor skal aldri strukturproblemet

og organisasjonsproblemet bli *hovedsak* i kirkens liv. Det vil alltid – uansett i hvilken fasong kirken struktureres – være *spenning* mellom struktur og åndelig-spontant liv, fordi begge deler hører til kirkens vesen.

Historisk sett er misjonsselskapene nettopp et uttrykk for det spontane, åndelige liv i Guds menighet. De har ivaretatt og kanalisert en vesentlig side ved selve menighetens oppdrag i verden. Selskapene/organisasjonene er ingen «*ecclesiola in ecclesia*». Deres folk hører menigheten til, slutter opp om og lever av dens nådemiddelforvaltning.

Jeg tror denne spenning er vesentlig å bevare. Jeg tror den er nyttig og nødvendig. Jeg tror den alltid bør komme til uttrykk i en eller annen form i den totale kristelige struktur. Jeg tror aldeles ikke at det bare er kirkens bånd med *staten* som betinger selskapenes eksistens. Derfor tror jeg også det er en altfor overfladisk betraktningssmåte når det i LVF's studiedokument «The Identity of the Church and its Service to the whole Human Being» (s. 173) sies at kirkens bånd med *staten*, pluss *opposisjon* fra visse deler av presteskaper – punktum – var grunn til at «foreign mission» ikke ble integrert i den offisielle kirkelige struktur i Norge. Saken har med mye dypere forhold å bestille enn som så!

Men å *leve* i spenningsfylte forhold, er noe vi bare vanskelig vil og kan, også på dette området. Vi vil gjerne, bevisst eller ubevisst, utjevne spenningen, og faller lett i en av to grøfter:

1. *Kirkelig strukturmani*. Her er og blir «selskapsmisjon» et «hår i suppa» fordi den ikke lar seg føye inn i den kirkelige strømlinjestruktur. Siden misjon er et kirkens anliggende og en menighetssak, må den nødvendigvis *organiseres* inn i det kirkelige apparat.

Med all respekt for vår norske representant og alle de andre som står bak «The Identity of the Church . . .», synes jeg nok denne holdning kommer overraskende tydelig til uttrykk i dette dokumentet, ss. 172–175. Her fremstilles *misjonsselskapene* som realiteter i Vest som i særlig grad forsterker AALA-kirkenes avhengighet og hindrer utviklingen i retning av større gjensidig avhengighet mellom alle kirker. Når det sies at det er nødvendig å behandle selskapene som en genuin del av de Nord-Atlantiske kirker, får en det bestemte inntrykk at dette bare er et beklagelig faktum som kirkene og LVF får ta til etterretning og innrette seg etter i mange år ennå: «On the other hand, however, international ecclesiastical cooperation must take seriously the fact that these mission organiza-

tions exist and will exist for many years. It is *therefore* necessary to deal with them as a genuine part of the North Atlantic churches.» (Utthevet her.)

Jeg må få spørre dere som ferdes i disse fora: Er *dette* grunnen til at LVF, slik vi har fått forståelsen av det også i andre sammenhenger og gjennom forskjellige uttalelser, vil ta selskapene mere alvorlig? Altså et slags: «Dessverre, men det er foreløpig ingen vei utenom dere». Eller: «Velkommen, men egentlig skulle dere ikke vært her.» Det vitner i så fall om en uhyre overfladisk behandling av hele den åndelige problematikk, og den kirkeproblematikk av teologisk art som selskapenes eksistens dog vitner om. (NB. Jeg har ikke hermed sagt noe om den *berettigede* kritikk mot misjonsselskapene som kommer fram i «The Identity of the Church . . .».)

Egentlig er det vel det samme Vår Kirke vil si når misjon som «et anliggende mellom likeverdige kirker» stilles opp som motsetning til det å «la misjonen gå gjennom misjonsorganisasjoner i den form vi kjenner dem»?

2. *Selskapsmani*. I denne grøft er det aller kjæreste omkved å pongtere selskapenes fulle frihet og uavhengighet av kirkens offisielle organer. Tilsvarende uttrykk for tilhørighet og fellesskap er meget sjeldne. Og så ligger det i selskapene selv innebygget en kime som lett får gro fritt, ja, vannes og gjødsles: En kime til organisasjonshierarki og et slags selskapsembede som kan utvikle seg å bli like dominerende og altoppslukende som noe annet hierarki og embede. Og på misjonsmarkene kommer selskapene i praksis til å fremstå nettopp som *kirker*, hva de ikke vil være hjemme. (Dette kommer vi tilbake til.)

Jeg tror vi som har vår tjeneste i misjonsselskapenes sammenheng, kontinuerlig må ransake oss selv og spørre om våre organisasjoner fremdeles er den kanal for spontant, åndelig liv, for nådegaver og for lekmannsbevegelse som de var det i utgangspunktet. Bare i den grad de er det, har de livsrett. Våre selskaper kan nemlig selv bli nye, selvopptatte strukturer, som konsentrerer alt sitt virke om de personer som innehar organisasjonsembedene; et apparat som må fungere og opprettholdes for sin egen skyld; en slags *fossiler* over tidligere slekters liv. Fossiler er interessante. Og de er nyttige for forskeren. Men de er tragiske for såvidt som de bare gjenspeiler et liv som *tidligere var*. Blir den åndelige dynamikk borte, ebber livet ut, så er der heller ingen spenning å bevare.

Jeg tror ikke selskapenes tid er forbi. Jeg tror den spenning de vitner om mellom kirkelig struktur og spontant liv, bør stå. Den bør komme til uttrykk både teologisk og organisatorisk. For kirkens skyld, og for misjonens.

Vi ser idag hvordan noe av dette bryter på også i AALA-kirkene. (Kfr. boka «New Forces in Missions», Seoul 1976.) Og vi ser hvordan ropet etter det *spontane* lederskap likeså vel som det *opplærte* og *innsatte*, høres også i Lutherske kirker i den del av verden. (Se «Self Reliance . . .», s. 14. Mere om dette nedenfor.)

Denne spenning er, imidlertid, et uttrykk for livet i den ene og samme Guds menighet. Derfor skal vi stadig spørre oss om *enheten* og *felleskapet* kommer like godt til uttrykk som spenningen. Dermed skal vi stadig gjennomprøve våre strukturer med tanke på den aktuelle situasjon. For å markere denne enhet mellom kirke og misjon, kan det vel være en farbar vei å få et misjonsutvalg i menigheten. Kanskje bør en finne fram til nye former her, med *tilstrekkelig varsomhet* og med *nødvendig dristighet*. La oss bare slippe å lese overskrifter som forteller: «*Nå* begynner norske menigheter å bli med i misjon!» Det er igjen en slik aldeles upresis talemåte som bare kan virke som en loddrett fornærmelse mot de mange menighetslemmer som i årtier har tatt byrden i menighet og i misjon. Som om ikke det var uttrykk for misjon i norske menigheter!

III. Selskapene i utesituasjonen

Også her er det påkrevd – i kanskje ennå høyere grad – at selskapene er seg bevisst at de *ikke er kirker*. Selskapet er eksponent for en funksjon og et kall i den menighet/kirke det kommer fra, men selskapet *er* ikke i seg selv denne kirke. Når misjonen så føder nye kirker, medfører dette nødvendigvis en prosess av klargjøring av hverandres identitet. Ikke minst må den nye kirke bli klar over hva et misjonsselskap er, og hva det ikke er. Kanskje en grunn til mange vansker her, og til mange av de problemer som har oppstått i trekantforholdet hjemmekirke-misjon-utekirke, er at vi i selskapene i altfor stor grad har presentert oss og fremstått *som kirke*.

Sammenblanding av selskapsidentitet og kirkeidentitet har så ført til en permanent praktisk sammenblanding av personell og midler i kirkens eget apparat. Misjonspresten var jo *prest*, og om

han så fungerte som alminnelig menighetsprest på linje med alle de stedegne prester, eller han fungerte i evangeliserende nybrottsarbeid, det gjorde en ikke noe forsøk på å skjelne mellom. Så ble misjonen integrert *som en udiferensiert del* av kirkeapparatet, så og si som den norske del av strukturen. Det ble *to kirker* i samarbeid. Misjonen ble mellomkirkelig arbeidsformidlingsentral.

Og p.g.a. misjonærenes utdanning og ekspertise ble de ofte et slags teologisk, administrativt og annet «*teknokrati*». De ble spesialister og nøkkelpersoner. Dermed vokste det også fram en markant kirkens *avhengighet* av misjonen, noe som så i sin tid førte til ropet om *moratorium*, om frigjøring og selvstendigjøring. Et rop vi langt på vei skal forstå og innse det legitime i. Intet er mere tragisk enn om vi som misjonsselskaper tar dette rop som uttrykk for «*utakknemlighet*» og «*overmot*».

Det er radikalt nødvendig at selskapene kommer ut av denne identitetskonflikt, og at kirkene gjør det. Selskapene representerer en annen kirkes «*task force*», om vi så skulle si, for evangeliets utbredelse, og skal fortsatt gjøre nettopp det. De skal ikke gro fast som en del av et nytt kirkelig apparat. Selskapene skal – ikke bare på papiret, men i praksis – anerkjenne og akseptere de nye kirker *som kirker*. Kirker med sitt eget misjonsansvar og sin egen rett til å drive misjon. De skal akseptere at disse kirkene *som kirker* søker sine egne nasjonale og internasjonale kontakter, f. eks. i LVF og i LVF's CCC/DCC. De bør aktivt medvirke til at kirkene også får et forhold til de offisielle organer i de kirkene selskapene selv kommer fra. I den grad selskapene fremdeles skal bli i sammenhengen, er det for – med kirken – å ta del på forskjellig vis i den videre utbredelse av evangeliet. Kirke og misjon skal være sammen *i misjon*.

Hvordan kan så misjonen/selskapene spille en konstruktiv rolle for kirkene i deres åndelige og numeriske vekst idag?

1. Konsolidering av kirkenes identitet og selvrespekt

Først og fremst ved aktivt å bygge opp om kirkenes kristelige identitet og selvrespekt. Og la meg her som første punkt nevne nødvendigheten av at vi frigjør oss ganske fra den holdning – for dette har med *holdninger* å gjøre – at vi liksom ikke fullt ut aksepterer disse kirker i «*de voksnes rekker*» før de er *økonomisk*

selvhjulpne. Guds menighet har med mere enn økonomi å bestille! Mange av disse kirker har rikdommer av åndelige gaver å dele med oss i en åndelig utarmet del av verden. Rikdommer de har erhvervet i sin kamp for evangeliet. En rik innsikt i Guds ord utfra nærkontakt med en ikke-kristen tradisjon og omkrets.

Vi må i praksis i langt høyere grad vise at *vi* har behov for *deres* gaver. Ikke slik at disse kirker får den forståelse at det blir ett fett om de sender en prest til Norge, eller om de får evangeliet ut hvor det aldri er hørt. Neida. Men det at *vi* har «råd til» å stå fram og *ta imot*, det kan være med å avkle oss den selvgode og selvtilstrekkelige drakt vi ofte ubevisst fremstår i, vi som stadig er de sendende, de givende. Det kan løse opp i den forknytte mindreverdigetskjennele som ofte *må* bli resultatet hos den part som bare skal ta imot. Det er et falskt skille i Guds menighet det at noen bare skal *gi*, mens andre bare skal *motta*. Paulus lengtet etter å dra til menigheten i Rom, ikke bare for selv å kunne bringe dem gaver, men for også selv å vederkveges sammen med dem i den felles tro. (Rom. 1, 12.) Jeg er fullt med når LVF slår sterkt til lyd for nettopp dette.

La meg for det andre gjenta noe jeg sa ovenfor: Vi bør i våre selskaper aktivt formidle kontakt mellom den kirke vi selv tilhører og kirkene ute. Det må være naturlig at disse kirkene får et forhold, f. eks., til Mellomkirkelig Råd. At de, f. eks., får tilsendt regelmessig den informasjon som flyter fra Rådet ut i internasjonale fora. Det vil være med å vise at vi oppfatter disse kirkene som kirker, som har både rett og plikt til en mellomkirkelig kontakt utover den som misjonsselskapene representerer. At vi og andre oppfatter oss som Den Norske Kirkes utsendinger, betyr vel ikke at misjonen så skal fungere som et regelrett substitutt for Mellomkirkelig Råd for Den Norske Kirke? Her må det kunne gå an å snakke med hverandre om praktiske ting uten mistanke om «den store stygge kirken» som vil underlegge seg selskapene, eller om unnfallende selskaper som forråder sin identitet. Og uten at noen av partene skulle gå hverandre i næringen.

For det tredje: Vi må målbevisst nedtrappe *misjonstekokratiet* i disse kirkene. Det har lenge vært en slags myte at det eneste misjonsselskapene nå har igjen å gjøre, er å mate kirker med allehånde spesialister. Den kroken har vi langt på vei bitt på. Og det er greitt nok at misjonen i en overgangs- og oppbyggingssituasjon skaffer høyt kvalifisert personell som de unge kirkene ikke

kan stille. Selvsagt. Men det må samtidig være misjonens klare og prioriterte politikk å sørge for at stedegent personell raskest mulig utdannes nettopp til slike stillinger. Akkurat på dette punkt skapes ellers den største avhengighet. F. eks. i teologien. Misjonærer som *prestelærere* må være et klart uttalt nødsprinsipp, ikke en permanent ordning som misjonsselskapene ser det som sin oppgave å opprettholde i disse kirkene for lange tider. Skal de selv være sine egne *vitner*, må de også selv bli sine egne *teologer*.

2. Økonomisk sjølberging og lekmannsaktivitet

Våre selskapers *haugianske arv* skulle kunne være et meget vesentlig bidrag i dagens situasjon. Det spørs bare om vi selv har denne arv så levende at vi makter å formidle den. Jeg tenker på den kombinasjon av «verdslig», praktisk-økonomisk fremdrift og åndelig lekmannsaktivitet som haugianismen representerte. Her må jeg imidlertid vedgå at jeg er redd vi i våre selskaper langt på vei har sviktet noen av våre egne idealer.

I mange av de sammenhenger norsk misjon arbeider, vil en jordnær, praktisk og arbeidsvillig holdning til jord og dyr og vann og skog kunne være med å forvandle menneskers livsforhold og skape økonomisk sjølberging for samfunn og kirke. Det kan kanskje Norsk Tibetmisjon i samarbeid med United Mission to Nepal fortelle oss mest om. Kanskje har de fleste av oss nordmenn vært langt mere livsfjerne og «åndelige» i vår *misjon* enn vi har vært det i vår egen hjemlige situasjon.

Selvsagt, vi har satt igang prosjekter og institusjoner. Jeg tenker ikke primært på det. Jeg tenker på om vi ved vår *forkynnelse* og *vårt liv* har skapt den rette holdning til disse jordnære ting hos dem vi arbeider blant? Eller kanskje vi har skapt en himmelvendt distanse til det daglige, det «verdslige» og det trivielle, som er blitt en praktisk fornektelse av den første trosartikkel, og et *hinder for fremdrift* snarere enn et *insitament til den*?! Jeg tror nok brevet fra Mekane Jesu-kirken i Etiopia for noen år tilbake om forkynnelse og utvikling hadde et og annet vesentlig å si til norsk misjon, når det påpekte den spaltning mellom åndelig og verdslig som generelt har preget vestlig misjon. Det brevet bør ikke gjemmes i sekretærenes filer. Det var et memento til besinnelse på vår egen arv. Tenk at vi trengte det!

Det andre gjelder vår aktivisering – eller *mangel* på aktivisering – av *lekfolket* i våre misjonssammenhenger. Er det ikke faktisk slik at norsk misjon, den sterke tilknytning til lekmannsbevegelse og lekmannstradisjon til tross, har skapt like *preste-sentrerte kirker* som noen høykirkelig kirkemisjon? Og skapt en pretestand som i sine egne omgivelser ofte kom til å stå like høyt hevet over kirkens fotfolk som embetsstanden i sin tid var det her hjemme? Jeg tror det langt på vei er slik. Og det må være et noe smertelig paradoks for oss. Kanskje vi skulle ha råd til å kalle det tragi-komisk?

Det er rett og godt at vi har grunnlagt *kirker*, utdannet prester og innsatt hyrder og lærere. Men hvorfor har også *vi* nokså langt på vei mislykkes i å mobilisere og motivere den enkle mann og kvinne? Skulle det ha sammenheng med at vi har glemt vår identitet og vår arv og likevel blitt en *ecclesiola*?

I flere av de studier som er foretatt av LVF understrekes nettopp dette som en nød i AALA-kirkene idag. Og D. Webster sa det allerede for lenge siden: «Om kirkene skal oppleve noen betydelig vekst, avhenger nesten fullstendig av styrken i lekfolkets vitnesbyrd.» («Yes to Mission», s. 89.) Her *burde* vi ha mye å bringe. Om vi i våre selskaper er mere enn fossiler av tidligere slekters liv.

3. Misjonen som misjon

Jeg tror sist, men ikke minst, at vi kan bidra mest ved å *være* det vi *er*: Misjon og misjonærer, og det i den betydning vi skisserte innledningsvis. Det er medarbeidere i *det* oppdrag *vi* skal fremstille oss som for kirkene også idag. Med den *målbevissthet* det innebærer, og med den *begrensning* det medfører.

Kirkevekst, i ordets beste forstand, avhenger når alt kommer til alt av evangelieforkynnelse og sakramentforvaltning. Gudsrikets vekst blant nye mennesker og nye folkegrupper avhenger av at det *sendes*. Troen *skapes* av det ord som *forkynnes* av den som *sendes*. Her er *teologisk* og *praktisk-missiologisk* sammenheng mellom ordets sendelse og troens skapelse. Jeg tror det er ganske riktig som R. Winter fremholder så sterkt, at om vi bare overlater verdens kirker til å drive indremisjon i sitt eget språklige og kulturelle miljø, så vil storparten av verdens befolkning forbli utenfor evangeliets rekkevidde.

Det må *motiveres* for «cross-cultural evangelism», og det må

sendes i «cross-cultural evangelism». Og det må arbeides målbevisst på å sette AALA-kirkene i stand, med ressurser og personell, til å ta del i denne sendelse. Jeg skulle ønske vi snart kom dit hen at *vi* i denne sendelse for alvor spilte annen-fiolin. Så skulle myten om kristen misjon som vestlig imperialisme gå raskere i grav. Hvordan vi skal *nu* dit, det må diskuteres mye i årene som kommer. Om løsningen ligger i en sentraldirigert internasjonalisering av misjonen, med koordinering og samkjøring av alle ressurser, det har jeg min sterke tvil om. Det er ikke vanskelig å øyne veritable farer og problemer i noe slikt. Men her får vi vandre i bønn og tillit til Herrens ord og løfte. Så får vi *prøve*, og så får vi kanskje tillate hverandre å *feile* av og til. I fremtiden som i fortiden.